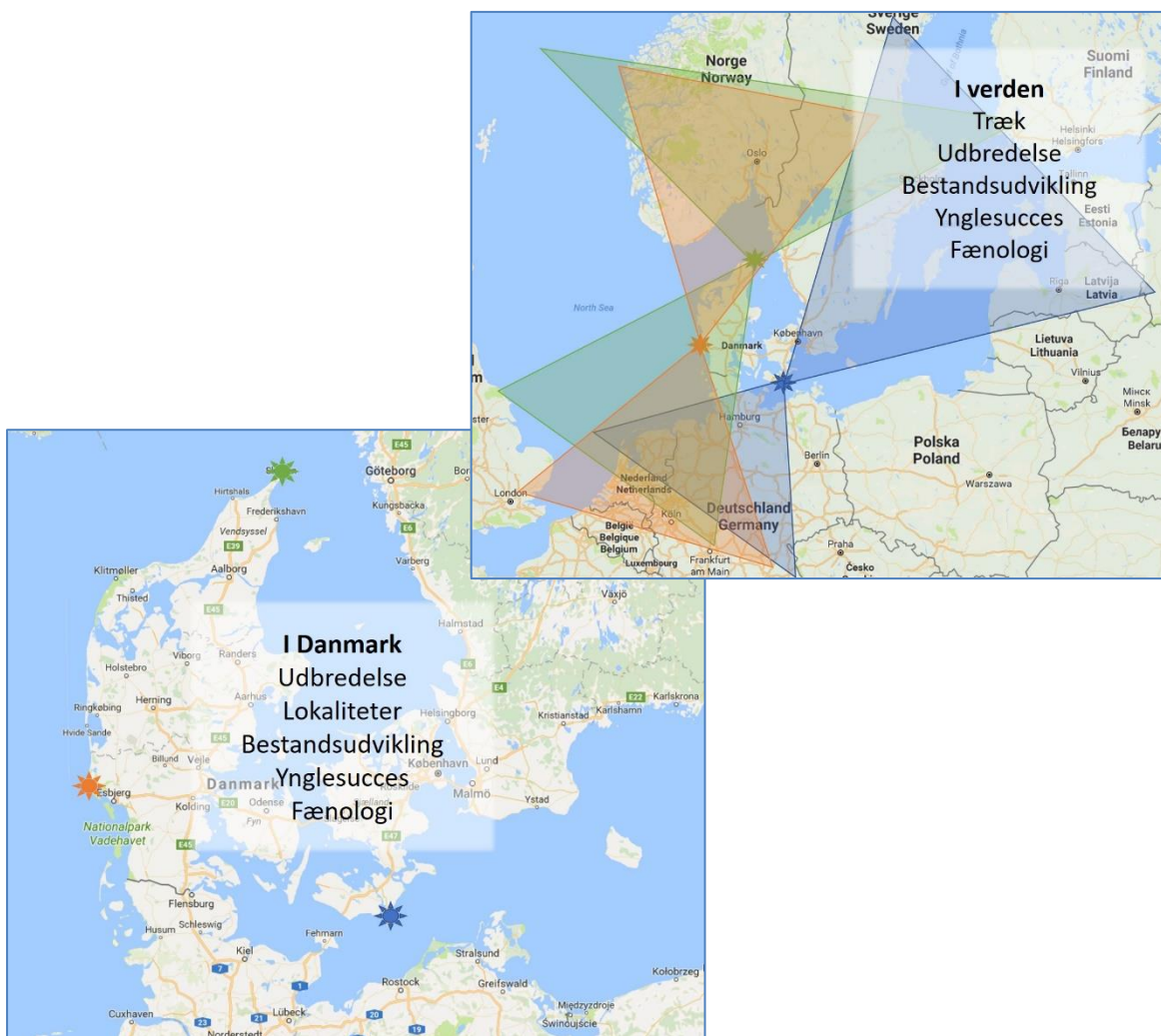

Strategi for fuglestationer i Danmark 2019-24

Et notat fra Dansk Ornitologisk Forenings Fuglestationsudvalg

Version: September 2018

1. Indledning

Dansk Ornitologisk Forenings tre A-fuglestationer, Skagen, Blåvand og Gedser ligger på tre af Danmarks vigtigste træksteder. Her placerer DOF sig solidt i landets yderste hjørner med store ambitioner om både at arbejde videnskabeligt med fugle og formidle interessen for fuglene.

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) har som formål bl.a. at fremme kendskabet til og interessen for vilde fugle og naturbeskyttelse. DOF ønsker, at fuglestationerne skal understøtte disse formål.

Målet med DOF's fuglestationer er blandt andet at skaffe viden om fugletrækket, som passerer Danmark, men også om udbredelse, bestandsudvikling, ynglesucces og fænologi i de områder, hvor trækfuglene yngler og overvintrer. Andre vigtige ansvarsområder for fuglestationerne er at formidle om fugletrækket og at være samlingspunkter for fugleinteresserede.

For at kunne nå disse mål, er det vigtigt, at fuglestationerne er sikret en bæredygtig økonomi. Desuden er det vigtigt, at fuglestationerne har langvarige kontrakter med ejerne af de ejendomme, som fuglestationer anvender, så der er trykthed for at kunne blive på stedet.

I dette dokument beskrives DOF's strategi for fuglestationerne for perioden 2019-24. De enkelte fuglestationers strategier for samme periode beskrives i selvstændige dokumenter.

2. Værdigrundlaget

Overordnet arbejder de tre fuglestationer ud fra fire værdier og temaer:

- Fuglesagen og udbredelse af denne for den brede offentlighed.
- Fugleoplevelser for både besøgende, overnattende gæster, frivillige og medlemmer af DOF.
- Indsamling af viden og bearbejdning af data, men også vidensdeling på alle niveauer – både mellem ledere, frivillige, gæster, besøgende og i den brede befolkning generelt.
- Fællesskaber for alle aktive på og omkring fuglestationerne.

DOF har en vision om, at de tre fuglestationer, Blåvand, Gedser og Skagen, skal stå som markante fyrtårne for DOF's forskning og formidling af fugletræk.

3. Arbejdet på fuglestationerne

Der indsamles viden om, hvordan fuglenes træk forløber. Det gælder bl.a. hvor fuglene trækker hen, hvilke ruter de følger og trækrets tidsmæssige forløb. Indsamlingen af data om trækvejene skal finde sted med anvendelse af de værktøjer og teknologier, som er tilgængelige på et givent tidspunkt.

Der indsamles data, som kan belyse eventuelle ændringer i fuglearternes udbredelse, bestandsstørrelser, udbredelse, ynglesucces og fænologi.

Indsamlingen af data ved de tre stationer sker gennem observationer af fugletrækket, radarstudier, radiosporing m.v., samt ved fangst og ringmærkning af trækfuglene. Ringmærkningen kan suppleres med f.eks. brug af dataloggere, telemetri-udstyr og GPS-sendere.

Fuglestationerne bidrager også til trækfugleforskningen ved at indsamle og levere prøver og data til relevante forskningsprojekter.

De indsamlede data fra trækfugletællinger og ringmærkning skal i videst muligt omfang bearbejdes og publiceres, så de er tilgængelige for forskere og for fugleinteresserede i almindelighed.

Der udarbejdes så vidt muligt årlige rapporter med sammenstilling af data om henholdsvis træk og ringmærkning. Det tilstræbes, at disse rapporter er standardiserede og tilpassede, så data let kan anvendes i en videre analyse. Der udarbejdes også større analyser, hvis resultater præsenteres i rapporter og afhandlinger.

Fuglestationerne formidler den viden, der indsamles, og den viden de aktive på fuglestationerne har, til interesserede – såvel lokale som turister i områderne.

Løbende formidles der om fuglestationernes arbejde og om resultaterne heraf på sociale medier som hjemmesider og Facebook. Der kan udgives periodiske nyhedsbreve om fuglelivet og aktiviteterne ved de enkelte stationer.

Der gennemføres arrangementer for besøgende. Hovedindholdet i formidlingen er fugle, fugletræk og fuglestationernes arbejde.

Der skabes inspirerende, sociale miljøer på fuglestationerne, som:

- Kan tiltrække interesserede medlemmer af DOF,
- kan inspirere og oplære besøgende til selv på et tidspunkt at blive aktive på fuglestationerne,
- kan give besøgende en god oplevelse med fugle og fuglefolk i området, og
- kan gøre dagligdagen for personerne tilknyttet fuglestationen mere spændende.

4. *Indsatsområder*

I planperioden vil DOF's Fuglestationsudvalg (FSU) bl.a. gøre en indsats inden for følgende:

- At der så vidt muligt gennemføres standardiserede tællinger af trækfugle og ringmærkning ved de tre fuglestationer.
- At indsamlingen af data vedrørende trækfuglene målrettes mest muligt, så udbyttet af indsatsen og den tilgængelige økonomi bliver bedst muligt.
- At fuglestationerne i højere grad får kvalitetssikret de indsamlede data, så de kan gøres tilgængelige og publiceres.
- At fuglestationerne deltager i flere forskningsprojekter.
- At fuglestationerne kommer endnu bredere ud med formidling gennem arrangementer og i medierne.
- At der oplæres et tilstrækkeligt antal træktællere, ringmærkere, formidlere og databearbejdere til, at fuglestationernes aktiviteter kan gennemføres.
- At fuglestationerne rekrutterer flere og nye frivillige til at hjælpe med driften af fuglestationerne, afholdelse af arrangementer m.m.
- At der i nødvendigt omfang forberedes og gennemføres et generationsskifte på fuglestationerne.
- At fuglestationerne sikres den nødvendige økonomi til driften – i form af både interne og eksterne midler.
- At DOF/fuglestationerne sikres så langvarige lejekontrakter på de ejendomme, hver enkelt fuglestation anvender.

5. *Fuglestationsudvalgets bidrag*

DOF's Fuglestationsudvalg bidrager ved udarbejdelsen af vejledninger for træktælling og ringmærkning, så det sikres, at de for DOF ønskede data så vidt muligt bliver indsamlet og gjort tilgængelige.

FSU medvirker ved udvikling og afholdelse af kurser for ringmærkere, træktællere og formidlere, så den nødvendige standard for arbejdet opretholdes, og så der løbende er en passende pulje af personer, som kan være til rådighed for fuglestationerne. Gennem kurser og konkrete opgaver medvirker FSU til at hjælpe personer med at bearbejde data og publicere resultater fra fuglestationerne.

FSU bidrager med viden om fuglestationsarbejdet og afstikker herudfra hvad det er for data, der skal indsamles og prioriteres i de kommende år på DOF's fuglestationer.

FSU bidrager med viden om fuglestationsarbejdet i forbindelse med den løbende orientering af hovedbestyrelsen og relevante udvalg i DOF.

6. *Tre fuglestationer med hver deres særkender*

Som læser af denne overordnede strategi kan det være en hjælp med en kort sammenfatning af, hvilke særkender de enkelte fuglestationer har.

Blåvand Fuglestation

Blåvand Fuglestation blev oprettet i 1963, da man allerede i 1950'erne opdagede, at Blåvandshuk var en fantastisk trækfuglelokalitet. Blåvand Fuglestation er således ikke blot kendt som Danmarks ældste fuglestation, men også som én af de ældste fuglestationer i Europa. Arbejdet med trækfuglene udføres af frivillige, og de mange år med observationer og indsamling af viden hører til blandt de længste data-tidsserier i verden. Blåvandshuk er især kendt for sit imponerende efterårstræk af vadefugle, og allerede fra juli kan man på gode dage se flere tusinde vadefugle passere mod syd. Mange af de indsamlede data vedrørende trækfuglene ved Blåvandshuk er gennem årene blevet publiceret i rapporter og videnskabelige artikler.

Fangst og ringmærkning samt indsamling af biometriske data på trækkende småfugle har også foregået i mange år, og denne del af aktiviteten blev i løbet af 2017 udvidet med opførelsen af en såkaldt 'Helgolandsruse' i haven ved Blåvand Fyr. Data fra ringmærkningen er ikke blevet analyseret og publiceret i samme omfang som de mange data fra træktællingerne.

Som et led i styrkelsen af den viden om fugletræk og trækfugle, som Blåvand Fuglestation konstant opbygger som en af landets tre etablerede fuglestationer og som en fuglestation, der på europæisk plan har en enestående historie, søger den daglige ledelse at udvikle eksisterende og nye aktiviteter, samt at indgå i nye, relevante samarbejder. Sideløbende med fugleforskningen arbejdes der i stigende omfang også med formidling af den viden, som i gennem mange år er indsamlet. Helt afgørende er i denne sammenhæng, at Blåvand Fuglestation er en del af Blåvand Naturcenter, og at der i mange år er blevet samarbejdet med formidlingsinstitutionen NaturKulturVarde og Varde Kommune.

Gedser Fuglestation

Gedser Fuglestation blev først etableret inden for sine nuværende rammer i 2001.

Der har i alle årene været udført træktælling om efteråret ved Gedser Odde af ornitologer, som i kortere eller længere perioder på eget initiativ fungerede som observatører. Fra og med 2007 er der tilstrækkeligt med trækdata af god kvalitet fra Gedser Odde i DOFbasen til, at det har givet mening at bearbejde dem videnskabeligt. Siden 2017 har der været gennemført standardiseret træktælling ved Gedser Odde af observatører tilknyttet fuglestationen. Resultater fra træktællingerne fra 2007 og frem er publiceret i årsrapporter, og en større analyse er under udarbejdelse. Det er vigtigt, at denne tidsserie fortsættes. Træktællingen er blevet udført af en række, hovedsagelig danske, observatører gennem årene.

Netfangst, registrering af vægt, vingemål m.m. og ringmærkning har været den vigtigste aktivitet for fuglestationen i mange år. Siden 2007 har det været standardiseret netfangst med 10-20.000 ringmærkede fugle om året. Data fra netfangsten er blevet analyseret og publiceret dels som årsrapporter, dels som en større analyse af netfangsten fra 2007-17. For at belyse ændringer i trækket er det vigtigt, at denne standardiserede netfangst fortsætter fremover. Netfangst og ringmærkning har været gennemført af et større antal ringmærkere, hvoraf halvdelen nok har været udlændinge.

Der har igennem mange år været gennemført et større antal formidlingsarrangementer ved fuglestationen. Det har bl.a. drejet sig om formidling for besøgende skoleklasser, højskoleelever, Åbent Hus arrangementer og fugleture.

Gedser Fuglestation har siden sin etablering fungeret som et sted, hvor besøgende kiggede forbi og hørte, hvad ringmærkerne havde fanget. På grund af de få sovepladser, var der få overnattende gæster ud over ringmærkerne. Med indvielse af sovesal med 10 sengepladser og med etableringen af den standardiserede træktælling i 2017 er der opstået et fint fuglestationsmiljø, hvor både daggæster og overnattende ved, at der altid er noget at komme efter.

Fuglestations økonomi er præget af, at der betales en høj og stigende husleje til Naturstyrelsen. Fuglestationens faste omkostninger er dermed høje. Omkostninger til diæter til træktællere og ringmærkere er på samme niveau som de øvrige fuglestationer.

Skagen Fuglestation

Skagen Fuglestation blev indviet i maj 2017 og indgår som en integreret del af Skagen Grå Fyr – Center for trækfugle. Som sigtelinje gennemføres aktiviteterne efter værdierne: Fugle, Oplevelser, Viden og Fællesskab, som på alle planer kendetegner dagligdagen på fuglestationen.

Fuglestationen udfører projektorienteret feltarbejde, bl.a. i samarbejde med universiteter og andre interessenter, hvor data publiceres løbende. Teknologiske metoder til monitorering af fugletrækket, f.eks. radar, radiotelemetri, lydoptagelser m.m. kombineres med observationer og ringmærkning. I det daglige er der høj fokus på undervisning og opkvalificering af stab og frivillige i et læringsfællesskab, hvor alle uanset niveau, tilegner sig ny viden og færdigheder.

Gennem naturvejledning udbredes kendskabet til stedets aktiviteter til den brede offentlighed. Skagen har længe været kendt som Nordeuropas bedste træksted for rovfugle om foråret, som tiltrækker mange mennesker, og der gennemføres derfor hvert år i maj en fuglefestival til glæde for de mange gæster i denne periode.

7. Referencer

Rammestrategi for DOF 2017-2022. Link: <http://www.dof.dk/om-dof/vision-og-mission>.

Dansk Ornitologisk Forening. Fuglestationsstrategi 2015-2018. Link: http://www.dof.dk/images/udvalg/fuglestations/dokumenter/Fuglestationsstrategi2015_18DOFsA_stationer.pdf

Strategi for Skagen Fuglestation 2019-24.

Strategi for Blåvand Fuglestation 2019-24.

Strategi for Gedser Fuglestation 2019-24.

Vedtægter for Dansk Ornitologisk Forening. Link: <http://www.dof.dk/om-dof/vision-og-mission/vedtaegter-for-dof>.